

HABITATRICHTLIJN, HABITATBANKIEREN, AFSCHIED EN WELKOMSTWOORD

Nu we de overstap maken van de gulden naar de euro en op economisch gebied heel concreet dagelijks met de Europese integratie geconfronteerd worden, zou het goed zijn als ook het ecologische onderdeel van het verdrag van Maastricht, de door Nederland voorbereide Habitatrichtlijn, onderdeel van het dagelijks handelen zou zijn.

Op een congres op 23 november over de doorwerking van deze richtlijn bleek het tegendeel het geval te zijn. Het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij is afgelopen jaar – negen jaar na het sluiten van het verdrag – tot de conclusie gekomen dat de Natuurbeschermingswet moet worden aangepast. Doel is er alsnog voor te zorgen dat voor alle Habitat-richtlijnsoorten en -gebieden er bij de besluitvorming van schadelijke ingrepen de toets op aanvaardbaarheid conform de richtlijn plaatsvindt. En dat dit niet achteraf via een ontheffing van de Natuurbeschermingswet (NB-wet) zoals nu in een aantal – zeer omstreden – gevallen is gebeurd. Denk aan de NB-wet-ontheffing voor het bouwen in een Hamsterleefgebied in het kader van de aanleg van het Avantis-bedrijventerreinen de NB-wet-ontheffing voor de A73-zuid.

In de NB-wet wordt nu dus opgenomen dat de overheid die een milieuvergunning, een aanlegvergunning of een bouwvergunning afgeeft een zogeheten Habitat-toets moet uitvoeren.

Voor deze reparatie van onze natuurbeschermingswetgeving geldt: beter laat dan nooit.

Voor concrete bouwprojecten geldt echter: hoe vroeger die Habitat-toets wordt toegepast hoe beter. Wanneer de plannen al op het punt van uitvoeren zijn en een natuurorganisatie komt dan alsnog in het geweer omdat de Habitat-toets niet is uitgevoerd, kunnen de nadelige gevolgen voor de initiatiefnemer heel groot zijn. Allerlei kosten zijn al gemaakt, de grond is bijvoorbeeld al gekocht, maar op de investeringen kan niets terugverdiend worden omdat er alsnog juridische procedures doorlopen moeten worden op grond van de Habitatrichtlijn.

Er zijn al voorbeelden van bedrijven die zich op het laatste moment geheel hebben teruggetrokken. Dit leidt tot commotie en kritiek op de natuurbescherming. Terwijl die niet veel anders doet dan repareren van wat tot nu toe door de wetgever niet goed geregeld was.

Wanneer in de toekomst door alle overheden ervoor gezorgd wordt dat de toets op adequate bescherming van Habitatgebieden en -soorten tijdig plaatsvindt, moet het mogelijk zijn om het – onnodige – verlies van geld, tijd en draagvlak te voorkomen.

Op het congres werd door een vertegenwoordigster van de onderneming die in Groot-Brittannië de grote havens beheert en exploiteert uitgelegd hoe zij – in samenspraak met plaatselijke natuurverenigingen – de Habitatrichtlijn toepast en bij het uitbaggeren van vaarwegen gezorgd heeft voor mitigerende en compenserende maatregelen.

Eén van haar aanbevelingen was dat de organisaties zouden moeten overgaan tot “Habitat-bankieren”. Dat is het op voorhand aanleggen van biotopen waarvan je weet dat je die de komende jaren nodig zult hebben als compensatie voor nog uit te voeren ingrepen in Habitatrichtlijn-gebieden. Een idee waar bijvoorbeeld Rijkswaterstaat haar voordeel mee kan doen, lijkt mij. Mocht je de aangelegde natuur uiteindelijk niet nodig blijken te hebben kan het gebied verkocht worden aan een andere organisatie die een natuurcompensatieverplichting moet inlossen. Zo wordt natuurontwikkeling nog een heel ondernemend gebeuren.

Ik vrees echter dat de Nederlands wetgeving hier nog niet op toegerust is. Laten we hopen dat deze embryonale gedachte niet ook weer negen jaar in plaats van negen maanden nodig heeft om ter wereld gebracht te worden.

Hamster (foto: J. Hermans).

Tot slot iets van een geheel andere orde. Zoals de opletende lezer aan de colofon kan zien, heb ik me teruggetrokken uit de redactie. Niet omdat het geen leuk werk was. Dat was het wel. Niet omdat het geen leuke groep mensen was om mee samen te werken. Dat was het wel. Waarom dan? In de eerste plaats omdat naar mijn idee de interferentie tussen mijn dagelijks werk en het werk voor het Natuurhistorisch Maandblad toch te groot is. Een tweede reden is dat er zo'n capabele redactie is dat ik meen

dat ik me weer op iets anders kan gaan storten en na 12,5 jaar redactiewerk mijn bijdrage met een gerust hart aan de anderen kan overlaten. Sterker nog: ik ben er heilig van overtuigd dat het de komende jaren heel goed zal blijven gaan met het Natuurhistorisch Maandblad. In die overtuiging word ik gesterkt doordat “mijn plek in de redactie” onmiddellijk is ingenomen door een uiterst ervaren Genootschapslid: Ton Lenders. Ik dank de redactieleden voor de uiterst prettige samenwerking al die jaren. Ton wens ik minstens evenveel plezier toe als ik ondervond bij het helpen maken van dit mooie maandblad!

Torben Mulder